

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 lipca 2021 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt I C 126/22 z powództwa K. J. przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę:

1. Zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7.037,65 zł (siedem tysięcy trzydzieści siedem i sześćdziesiąt pięć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od 20 lipca 2018 roku do dnia zapłaty;
2. Zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.217 (dwa tysiące dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając wydane rozstrzygnięcie w zakresie punktu 1 – co do kwoty 5.897,85 zł. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie, tj.:
  - a. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:
    - przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uczynienie jej dowolną, co skutkowało wyprowadzeniem z zebranego materiału dowodowego nieuzasadnionego wniosku, że wynajęcie pojazdów zastępczych przez uszkodzowanego przez okres 57 dni za dobową stawkę wynoszącą 170 zł netto w przypadku najmu pojazdu zastępczego marki R. (...) oraz 140 zł netto w przypadku najmu pojazdu zastępczego marki S. (...) stanowiło wydatek celowy i ekonomicznie uzasadniony;
    - błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego, tj. przyznanego przez Sąd faktu przedstawienia propozycji zorganizowania najmu pojazdu zastępczego przez (...) S.A. wraz z wykazem stawek za najem pojazdu zastępczego, z którego wynika, że już przy zgłoszeniu szkody ubezpieczyciel poinformował uszkodzowanego o możliwości zorganizowania wynajmu pojazdu zastępczego za dobową stawkę w wysokości 75 zł netto, a także o warunkach skorzystania przez uszkodzowanego z pojazdu zastępczego wypożyczonego w innej firmie;
    - poprzez pominięcie istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zeznań uszkodzowanego, który podczas rozprawy w dniu 24 czerwca 2022 r. zeznał, że nie szukał ofert najmu pojazdu zastępczego i nie miał specjalnych wymagań co do wynajmowanego pojazdu co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia przez Sąd, że złożona przez pozwanego oferta najmu pojazdu zastępczego jest nierealna, a wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez uszkodzowanego, a przekraczające koszty najmu pojazdu zastępczego zaproponowanego przez ubezpieczyciela, objęte są odpowiedzialnością z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz stanowią wydatki konieczne ekonomicznie uzasadnione, podczas gdy w sytuacji w której ubezpieczyciel zaproponował uszkodzowanemu skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względnymi pojazdami uszkodzonemu, nie było podstaw dla wyboru znacznie droższej oferty najmu pojazdu zastępczego nie pochodzącej od pozwanego;
2. naruszenie prawa materialnego, tj.:
  - a. art. 361 § 1 i 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, które doprowadziło do ustalenia, że koszty wypożyczenia przez uszkodzowanego pojazdów zastępczych z zastosowaniem dobowych stawek wynoszących 170 zł netto dla pojazdu marki R. (...) i 140 zł netto dla marki S. (...), które znacząco przewyższają dobowe stawki najmu pojazdu zastępczego wynikające ze złożonej uszkodzowanemu przez pozwanego oferty, pozostają w granicach adekwatnego związku przyczynowo skutkowego ze szkoda, a nadto, że koszty najmu z zastosowaniem ww. stawek są uzasadnione,

pomimo złożenia przez pozwanego propozycji zorganizowania pojazdu zastępczego obejmującej stawki znacznie niższą, tj. stawkę wynoszącą 75 zł netto;

b. art. 826 § 1 k.c. oraz art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003 r. Nr 124 poz. 1152 ze zm.) w zw. z art. 362 k.c. poprzez ich niezastosowanie i nieustalenie, że poszkodowany przyczynił się do zwiększenia rozmiaru szkody wskutek zawarcia umowy najmu pojazdów zastępczych po stawkach odpowiednio 170 i 140 zł netto w sytuacji, gdy pozwany z własnej inicjatywy oferował poszkodowanemu zorganizowanie najmu po stawce 75 zł brutto.

W związku z tak postawionymi zarzutami skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez pozwanego okazała się zasadna i jako taka skutkowałą zmianą orzeczenia Sądu I instancji.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że niniejsza sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym, w związku z czym zgodnie z art. 505⁹ § 11 KPC apelację można oprzeć tylko na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. Natomiast stosownie do art. 505¹³ § 2 KPC jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Podkreślić należy, iż w postępowaniu uproszczonym apelacja ma charakter ograniczony, a celem postępowania apelacyjnego nie jest tu ponowne rozpoznanie sprawy, ale wyłącznie kontrola wyroku wydanego przez Sąd I instancji w ramach zarzutów podniesionych przez skarżącego. Innymi słowy, apelacja ograniczona wiąże Sąd odwoławczy, a zakres jego kompetencji kontrolnych jest zredukowany do tego, co zarzuci w apelacji skarżący. Tym samym w ramach niniejszego uzasadnienia poprzestać należy jedynie na odniesieniu się do zarzutów apelacji, bez dokonywania analizy zgodności zaskarżonego rozstrzygnięcia z prawem w pozostałym zakresie (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu 7 sędziów z dnia 31 stycznia 2008 roku, OSNC Nr 6 z 2008 r. poz. 55 oraz Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 30.03.2022r III Ca 1538/21).

Należy zauważyć, że postępowanie apelacyjne, które wprawdzie jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, to jednak zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego. Sąd Okręgowy przeanalizował raz jeszcze cały zebrany w sprawie materiał dowodowy oraz dokonał analizy prawnej zgłoszonego w sprawie roszczenia wraz z przedstawioną jego podstawą faktyczną. W efekcie doszedł do przekonania, że przyjęta przez Sąd I instancji ocena sprawy nie była prawidłowa, co rzutowało na konieczność zreformowania wydanego wyroku, a to na skutek częściowo słusznych zarzutów apelacyjnych podniesionych przez stronę pozwaną.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie jest trafny, bowiem ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy pozostaje w zgodzie z dyrektywami wskazanymi w przywołanej normie prawnej. Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji i przyjmuje je jako własne, natomiast nie podziela oceny prawnej, co zostanie omówione w dalszej części wyводу. Jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uznany za zasadny jedynie w wypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa, czy w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Powyższe rozumieć należy więc w ten sposób, że zarzut naruszenia swobodnej oceny dowodów, może być uznany za prawidłowy wówczas, gdy Sąd orzekający wywiedzie wnioski całkowicie sprzeczne z doświadczeniem życiowym, czy też zasadami logicznego rozumowania.

Przechodząc z kolei do oceny podniesionych zarzutów prawa materialnego należy wskazać, że okazały się one zasadne. Należy zauważyć, że w niniejszej sprawie długość uzasadnionego okresu najmu nie była przedmiotem spornym, więc jak prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji poszkodowany był uprawniony do wynajmu pojazdu zastępczego przez okres 75 dni, w których to został pozbawiony możliwości korzystania z własnego pojazdu samochodu, jak również z należnego odszkodowania. Natomiast kwestią sporu w niniejszej sprawie pozostała wysokość dobowej stawki najmu pojazdu zastępczego.

Zarzut naruszenia art. 361 § 1 i 2 k.c. okazał się trafny. W tym miejscu należy poczynić rozważania natury ogólnej związane z najem pojazdu zastępczego przez poszkodowanego. Należy podnieść, iż są normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. jest niemożność korzystania z samochodu przez każdego poszkodowanego w sytuacji jego uszkodzenia lub zniszczenia. Jeżeli więc poniesione zostały koszty związane z wynajmem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu. Postulat pełnego odszkodowania przemawia bowiem za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek uszkodzenia lub zniszczenia. Termin wydatków koniecznych oznacza przy tym wydatek niezbędny dla korzystania z innego pojazdu w takim samym zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swego środka lokomocji, gdyby mu szkody nie wyrządzono (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r. III CZP 14/97 OSNC 1997/8/103). Wskazać także należy, że jeżeli uszkodzony pojazd nadaje się do naprawy w postaci wmontowania do niego nowej części zamiennej, to koszty najmu przez poszkodowanego tzw. samochodu zastępczego obejmować mogą tylko okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2004 r., II CK 494/03, Biul.SN 2005/3/11). Nadto, powód nie ma obowiązku poszukiwania podmiotów, które oferują swoje usługi najtaniej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2002 r., I CKN 1466/99 dotyczące wprawdzie wysokości szkody na tle umowy autocasco, ale w pełni znajdujące zastosowanie do sprawy niniejszej). Jednakże również z drugiej strony nie oznacza to, że poszkodowany ma pełną dowolność przy wyborze oferty dotyczącej wynajmu pojazdu zastępczego wychodząc z założenia zawsze będzie się należał się zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w pełnej wysokości, albowiem poszkodowany przy najmowaniu pojazdu zastępczego winien się zachować, jak człowiek sensownie kalkulujący, unikający szczególnie wygórowanych kosztów, które mogłyby doprowadzić do nieuzasadnionego uszczerbku jego majątku. Na poszkodowanym spoczywa obowiązek podejmowania takich działań, które zmierzają do zminimalizowania skutków i zakresu szkody. Niepodjęcie takiego zachowania nie może zwiększać obowiązku odszkodowawczego osoby zobowiązanej do naprawienia szkody (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., III CZP 14/97, wyrok z dnia 26 listopada 2002 r., I CKN 1993/00).

Rację ma pozwany ubezpieczyciel, który w apelacji podnosi, iż złożył poszkodowanemu ofertę najmu zastępczego oraz poinformował go o wysokości stawek dobowych za najem i zasadach wynajmu, jednocześnie zaznaczając, że w przypadku skorzystania z pojazdu zastępczego wypożyczonego w innej firmie, to Towarzystwo (...) zwróci jedynie koszty wynajmu pojazdu zastępczego o klasie pojazdu tożsamej z klasą pojazdu uszkodzonego. Zdaniem Sądu Okręgowego korzystanie z pojazdu zastępczego w wysokości za dobową stawkę 170 zł netto dla pojazdu marki R. (...) i 140 zł netto dla marki S. (...) nie są stawkami, które można uznać za uzasadnione w niniejszej sprawie. Poszkodowany miał pełną świadomość co do możliwości organizowania przez pozwanego najmu pojazdu zastępczego. Do obowiązków racjonalnie działającego poszkodowanego należy, aby dbał w identyczny sposób o interesy drugiej strony zobowiązania, jak o swoje własne. Przeciwnie przyjęcie mogłoby prowadzić do nadużyć dlatego, że oderwane byłoby od pojęcia szkody zdefiniowanej w art. 361 k.c.

Także zarzut art. 826 § 1 k.c. oraz art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003 r. Nr 124 poz. 1152 ze zm.) w zw. z art. 362 k.c. należało uznać za zasadny. Błędnie Sąd Rejonowy przyjął, że strona pozwana nie udowodniła, jakoby miała możliwość wynajmu pojazdu zastępczego, gdyż zdaniem Sądu Okręgowego takie działanie pozostaje poza umocowaniem prawnym pozwanej. Istotne jest, iż przy zgłoszeniu szkody pozwany ubezpieczyciel poinformował poszkodowanego o możliwości zorganizowania wynajmu pojazdu zastępczego za dobową stawkę w wysokości 75 zł netto, a także o warunkach skorzystania przez poszkodowanego

z pojazdu zastępczego wypożyczonego w innej firmie, na co jednak pozwany się nie zdecydował. Nie podlega wątpliwości, iż poszkodowany mógł tak zdecydować, gdyż taki wybór leży w jego gestii, niemniej jednak takie działanie poszkodowanego jest sprzeczne z zasadą minimalizacji rozmiarów szkody. Błędnie, Sąd pierwszej instancji przyjął, iż propozycja pozwanego nie była realna, przez co poszkodowany nie miał faktycznej zdolności na skorzystanie oferty pozwanego. Zdaniem Sądu Okręgowego, poszkodowany, mimo przedstawienia mu propozycji oferty najmu pojazdu zastępczego przez pozwanego, nie był taką ofertą zainteresowany. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały zwrotowi tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za „celowe i ekonomicznie uzasadnione”, które to czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Nie ma podstaw, by obciążać zobowiązanego do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. W niniejszej sprawie, gdzie poszkodowany nie interesował się w żadnym stopniu propozycją zakładu ubezpieczeń dotyczącą wynajęcia pojazdu zastępczego we wskazanych wypożyczalniach za wskazaną przez ubezpieczyciela kwotę, a następnie wynajął pojazd za kwotę wyższą, to takie zachowanie poszkodowanego ocenić należy jako przyczynienie się do zwiększenia szkody. W ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to nic wspólnego z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty najmu na rynku, nie jest bowiem istotne to, czy propozycja ubezpieczyciela jest najtańsza, lecz to, że jest przez niego akceptowana. Reasumując, należy uznać, że konsekwencją działania poszkodowanego jest uchybienie obowiązkowi minimalizacji szkody, który to spoczywał na poszkodowanym.

Tym samym wysokość należnego powodowi odszkodowania tytułem poniesionych kosztów wynajmu pojazdu zastępczego, wynosi 5258,25 zł brutto (57 dni x 75 zł brutto). Jak to bowiem zostało omówione w sposób szczegółowy w dotychczasowej części uzasadnienia brak jest podstaw pozwalających na przyjęcie, jako uzasadnionej wyższej stawki z tytułu najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego. Pozwany wypłacił powodowi na etapie postępowania likwidacyjnego kwotę 4876,95 zł, więc od należnej kwoty najmu wysokości 5258,25 zł po odliczeniu kwoty wypłaconej przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym, zasądzeniu tytułem dalszego odszkodowania na rzecz skarżącego z tytułu najmu pojazdu zastępczego, podlegała kwota 1521,10 zł (na tę kwotę składają się 1139,80 zł – a więc kwota niesporna, nie objęta przedmiotem zaskarżenia oraz kwota 381,30 zł – stanowiąca różnicę pomiędzy kwotą wypłaconą przez pozwanego a należną).

Mając powyższe na uwadze, uwzględniając w przeważającej części apelację pozwanego, zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy w punkcie I. zmienił punkt 1. wyroku, w ten sposób, że zasądzoną kwotę 7037,65 zł obniża do kwoty 1.521,10 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20 lipca 2018 r., jednocześnie dodając punkt 3, w którym oddala powództwo w pozostałym zakresie. Na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy w punkcie II. oddalił apelację powoda w pozostałym zakresie.

Zmiana orzeczenia w zakresie roszczenia głównego skutkować musiała również zmianą rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Zgodnie z zasadą stosunkowego ich rozdzielenia (art. 100 k.p.c.) strony powinny ponieść jego koszty w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę. Na skutek wydania wyroku reformatoryjnego powód wygrał sprawę w 22% zaś pozwany wygrał w zakresie 78%, więc zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego podlegała kwota 929 zł, o czym Sąd Okręgowy orzekł w punkcie I wyroku.

Zważywszy na wynik kontroli instancyjnej, o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w punkcie III. Wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 punktem 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów Dz.U. z 2015 r.poz.615, z późn.zm).Przy uwzględnieniu wygranej pozwanego w postępowaniu apelacyjnym w 94 %, zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego

tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego podlegała kwota 1168 zł, gdyż łączne koszty procesu wyniosły 2200 zł (400 zł opłaty od apelacji, 900 zł kosztów zastępstwa procesowego po stronie pozwanego oraz 900 zł kosztów zastępstwa procesowego po stronie pozwanej). Pozwany winien ponieść 6% kosztów postępowania apelacyjnego - kwotę 132 zł. Zatem zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanej podlegała kwota 1168 zł (1300 zł - 132 zł).